

Handläggare:
Anders Lovén
Linda Wallgren

Regler för fritidsodling i Uppsala kommun

Innehåll

Inledning	3
Förutsättningar för fritidsodling på Uppsala kommuns mark.....	3
Begrepp.....	3
Att börja odla i Uppsala.....	3
Regler och villkor för fritidsodling på Uppsala kommuns mark	5
Vem ansvarar för vad?	5
Arrendeavgift.....	5
Avfallshantering.....	5
Avveckling.....	6
Bidrag.....	6
Byggnation	6
Djurhållning.....	7
Inhägnad	7
Iordningställande av mark vid stadsodling	7
Eldning	8
Försäljning	8
Kösystem vid odlingslottsområden.....	8
Miljövänlig och giftfri odling	8
Odlingsändamål.....	8
Ordningsregler	9
Pool.....	9
Skadedjur.....	9
Skötsel och underhåll av allmänna ytor och outhyrda lotter	9
Tillträde till koloniträdgårdsområde	9
Träd och buskar	10
Toaletter	10
Trafik	10
Parkering.....	10
Vattenledningar och mätarbrunn	10
Vattenförbrukning	11

Inledning

Vad som gäller för att få disponera kommunal mark för fritidsodling regleras av flera olika regelverk och lagar. Utöver dessa ställer även Uppsala kommun, som markägare, villkor för att upplåta kommunal mark till odlingsändamål. I detta dokument sammanställs aktuella regler och villkor som gäller vid upplåtelse av mark för fritidsodling.

Eftersom förutsättningarna på olika odlingsområden kan skifta i och med exempelvis bestämmelser i detaljplan kan det också finnas särskilda bestämmelser som ser olika ut på de skilda områdena. Dessa särskilda bestämmelser regleras i avtalet mellan kommunen och respektive förening.

Förutsättningar för fritidsodling på Uppsala kommuns mark

Begrepp

Odlingsområde

Samlande begrepp för områden som upplåts för fritidsodling.

Koloniträdgård

Jordlott (200-500 m²) som upplåts för odlingsverksamhet och där en liten stuga får uppföras (vanligen mindre än 25 m²).

Odlingslott/kollektivodling för privat odling

Jordlott (vanligen cirka 60 m²) som upplåts för odlingsverksamhet och där ingen bygg rätt finns.

Stadsodling/kollektivodling för gemensam odling/övrig odling

När begreppet stadsodling används i denna skrift avses odling av gemensam karaktär som vanligtvis sker på allmän platsmark i urbana miljöer. Odling av gemensam karaktär innebär till exempel att alla är välkomna att skörda av det som odlas. Här innefattas andra tänkbara odlingsformer.

Att börja odla i Uppsala

Vem kan odla

Koloniträdgårdar i Uppsala kommun är till för kommunens invånare. Den som vill teckna avtal vid en koloniträdgård ska vara folkbokförd i Uppsala. Vid flytt får avtalet med föreningen behållas. När det gäller odlingslotter kan undantag göras för till exempel studenter.

Att börja odla i ett befintligt odlingslottsområde eller vid en stadsodling

Kommunen upplåter mark till föreningarna som i sin tur upplåter marken för odling exempelvis genom enskilda lotter med nyttjanderätt eller större odlingar som sköts om kollektivt av medlemmarna.

Tilldelningen av odlingslotter sköts av respektive förening, vilka administrerar köerna. För att ställa sig i kö ska respektive förening kontaktas. På kommunens hemsida finns en karta över befintliga odlingsområden samt kontaktuppgifter till de olika föreningarna. Kontakta stadsbyggnadsförvaltningen om kontaktuppgifterna inte stämmer.

Att köpa en kolonistuga

Det finns fyra koloniträdgårdsområden där en förening arrenderar marken av kommunen och varje föreningsmedlem köper sin kolonistuga. Föreningarna har olika tillvägagångssätt för köp av stugor. På kommunens hemsida finns en karta över befintliga odlingsområden samt kontaktuppgifter till de olika föreningarna.

Att starta en ny odling

Steg 1 är att hitta en lämplig plats att odla på.

Uppsala kommun hanterar enbart förfrågningar om odling på mark som ägs av kommunen. Kontakta stadsbyggnadsförvaltningen för att få reda på vem som äger marken eller få förslag på lämplig mark att starta en odling på. När det är säkerställt att marken tillhör kommunen och detaljplanen tillåter den typ av odling som ska startas så måste det inkomma en skriftlig förfrågan till stadsbyggnadsförvaltningen.

Steg 2 är att starta en förening.

För att få arrendera mark av kommunen måste det finnas en förening som motpart till kommunen. Föreningen måste vara registrerad hos skatteverket och ha ett organisationsnummer. Numret är föreningens identitetsnummer och används vid kontakter med kommunen och andra myndigheter.

Steg 3 är att sätta ihop en styrelse och anta föreningens stadgar.

För att Uppsala kommun ska teckna avtal med en förening krävs det att föreningen innan avtalsteckning uppvisat samt fått följande dokument godkända av Uppsala kommun:

- Föreningens stadgar.
- Protokoll från konstituerande möte som visar
  - att föreningen bildats och antagit ett namn
  - att stadgar har antagits
  - att styrelse har valts
  - vilka som ingår i styrelsen
  - vem/vilka som är firmatecknare

Regler och villkor för fritidsodling på Uppsala kommuns mark

Odlingsområden i Uppsala kommun ska vara öppna och tillgängliga för allmänheten. All stadsodling ska vara öppen för allmänheten och inte på något sätt utformas så att marken uppfattas som privatiserad. På platsen ska det finnas information om föreningen, odlingen och kontaktuppgifter.

Vem ansvarar för vad?

Kommunens ansvar

- att avsätta mark för odling
- att upprätta och följa upp arrendeavtal och markupplåtelse
- vidarefakturera kostnader för vattenabonnemang och vattenförbrukning

Föreningens ansvar

- att alla lagar, regler och villkor som gäller inom området efterföljs
- att arbeta för ett inkluderande klimat för alla medlemmar och motverka diskriminering och mobbning
- att i avtal med respektive medlem se till att bestämmelserna i arrendeavtalet/markupplåtelsen med kommunen efterlevs
- att ha en e-postadress som är knuten till föreningen för publicering på Uppsala kommuns hemsida
- att senast 1 april varje år rapportera om styrelsemedlemmar och kontaktombud med telefonnummer och/eller e-postadress
- att området i sin helhet, inklusive outhyrda lotter och eventuella omgärdade häckar och staket, ser välvärdade ut

Arrendeavgift

Arrendeavgiften är beräknad per kvadratmeter. Mindre justeringar av arrendets yta efter tecknande av nya avtal medför dock inte någon påverkan på arrendeavgiften.

Avfallshantering

Det är inte tillåtet för föreningen och dess medlemmar att lägga skräpet från odlingen i kommunens avfallskärl. Omhändertagandet av avfall måste ombesörjas av föreningen.

Kompostering av trädgårdsavfall

För att kompostera trädgårdsavfall krävs inga tillstånd från kommunen. Trädgårdsavfall får komposteras på den egna kolonilotten/odlingslotten eller gemensamt på området under förutsättning att det kan ske utan olägenhet för omgivningen.

Matavfall

För att få kompostera matavfall krävs tillstånd från föreningens styrelse. Det är den enskilda medlemmens ansvar att söka de tillstånd som krävs för kompostering av matavfall inom egen lott. För en eventuell gemensam matavfallskompostering ligger tillstånds- och skötselansvaret på föreningen. Matavfall måste enligt lag komposteras i en sluten behållare så att inga råttor eller andra skadedjur kan komma in i den.

Avveckling

Odlingslottsområden

Då arrendeavtalet/markupplåtelsen upphör ska föreningen avlämna det arrenderade området i avröjt och städat skick om inget annat överenskommits. Föreningen har inte rätt till ersättning för anläggningar eller andra nerlagda kostnader på området.

Stadsodling

Om föreningen vill avveckla odlingen inom det upplåtna området så ansvarar föreningen för att området återställs till ursprungligt skick eller på sådant sätt som föreningen kommer överens med kommunen om.

Om odlingsverksamheten inte sköts och orsakar upprepade klagomål från medborgare och närboende har kommunen rätt att avveckla odlingsområdet efter samråd med berörd förening. Är föreningen inte nåbar har kommunen rätt att avveckla odlingsområdet efter 1 månads tid på föreningens bekostnad.

Bidrag

Kommunen tillhandahåller inte något material eller dylikt. Ekonomiska bidrag är endast aktuellt i de fall där kommunen utlyser ett bidrag som föreningar kan ansöka om på lika villkor.

Byggnation

Byggnation vid koloniträdgård

Bebyggelse på odlingsområden regleras bland annat genom bygglovslagstiftningen, detaljplan och arrendeavtal. Regler kring en eventuell byggnation kan se olika ut på olika områden och beror bland annat på om marken är allmän platsmark, kvartersmark eller om området ligger utanför detaljplanelagt område. På allmän mark är byggnation generellt inte tillåten medan det på kolonilotter som ligger på kvartersmark kan finnas särskilda bestämmelser kring hur stor byggnationen får vara och ibland även regler kring utformningen. På de områden där det inte finns några bestämmelser kring bebyggelsen i detaljplanen eller på kolonilottsområden som ligger utanför detaljplanelagt område är det istället främst arrendeavtalet som reglerar en eventuell byggnation.

Byggnation kräver bygglov. Bygglov söks av den enskilde koloniträdgårdsinnehavaren. Det är alltså inte tillåtet att börja bygga på sin koloniträdgård utan att ha tillstånd från styrelsen i sin förening och beviljat bygglovsbeslut. Tänk på att även ändring av befintlig byggnation kan kräva bygglov.

Byggnation vid odlingslotter och stadsodling

Vid odlingslotter och stadsodling tillåts normalt ingen byggnation, om föreningen vill bygga något för gemensamt nyttjande så ska det först godkännas av kommunen som markägare och sen behöver nödvändiga tillstånd sökas.

En drivbänk får uppföras, men ska utformas så att skada på människor och djur inte kan uppstå. Den permanenta delen på drivbänken får inte vara högre än 0,9 meter. Höjden på drivbänken räknas från marknivån på omkringliggande mark. Det är alltså inte tillåtet att gräva ur eller fylla upp marken för att kunna ha en högre drivbänk.

Det är under växtsäsongen tillåtet att sätta upp nedmonterbara växthus, skydd mot skadedjur eller liknande om de inte behöver bygglov.

När det gäller stadsodling ska utformningen godkännas av stadsbyggnadsförvaltningen på Uppsala kommun innan den uppförs.

Djurhållning

Det är tillåtet att ha sällskapsdjur så som hund, katt och smågnagare på odlingsområdet. Områdets syfte är dock primärt odling så om det uppstår en konflikt i frågan till exempel gällande allergi eller rädsla så måste djurägaren respektera sina medodlare och avlägsna djuret.

Det behövs ett tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden för att hålla djur såsom pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur (till exempel höns) inom ett område som är detaljplanerat. Föreningens styrelse ska godkänna ansökan innan den skickas in till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Styrelsens godkännande bifogas till ansökan.

Inhägnad

Eventuell inhägnad av området ska bekostas och underhållas av föreningen. Arrendeområdet får hållas låst i begränsad omfattning under september och oktober månad i syfte att förhindra stölder på odlingslotterna.

Koloniträdgård

Koloniträdgården får inhägnas med staket eller häck.

Odlingslottsområde

Stängsel/staket vid odlingslottsområden får inte vara högre än 1,1 meter.

Stadsodling

Den odlade marken kan efter samråd med stadsbyggnadsförvaltningen markeras med buskar, staket eller liknande, men då måste det finnas olåsta grindar så att allmänheten kan passera.

Jordningställande av mark vid stadsodling

Kommunen ansvarar för att jordprover tas på det aktuella odlingsområdet för att säkerställa att området inte är förorenat. Odling får endast ske ovan mark i odlingslådor, upphöjda bäddar eller liknande om markprover på eventuella

föreningar inte är genomförda. Det gäller även om tagna prover visar att marken inte är tjänlig. Om marken är tjänlig får odling av ätbara växter ske i mark.

Eldning

I tätbebyggt område (där det finns en detaljplan) är det tillåtet att elda löv, kvistar och annat trädgårdsavfall 15–30 april och 15–31 oktober. I övriga områden finns inga bestämda tider, men eldning ska alltid ske säkert och med hänsyn till grannar. Kontakta miljöförvaltningen vid frågor om eldning av trädgårdsavfall. Bestämmelser om eldning av trädgårdsavfall finns i 6§ föreskrifter om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Grillning är tillåtet på i förväg iordningställda grillplatser. Det är inte tillåtet att elda/grilla direkt på marken inom områdena.

Försäljning

Kommersiell försäljning är inte tillåten, dock får försäljning av överskott ske, så länge det är inom ramarna för skatteverkets regler om inkomst av hobby. Tillställningar som exempelvis skördefest, växtbytdagar och liknande är tillåtna.

Kösystem vid odlingslottsområden

Kommunen arrenderar ut mark till föreningarna som i sin tur upplåter de enskilda lotterna med nyttjanderätt till sina medlemmar. Tilldelningen av odlingslotter sköts av respektive förening, som också administrerar köerna. Alla som vill ska få ställa sig i kö.

För varje odlare – inklusive övriga familjemedlemmar med samma folkbokföringsadress – får det inte upplåtas mer än två odlingslotter. Så länge kö finns får max två stycken odlingslotter upplåtas per hushåll. Om ett hushåll har fler än två odlingslotter och en kö bildas så får endast två av odlingslotterna behållas.

Ansvar för att odlingslotter hyrs ut vilar på föreningen.

Miljövänlig och giftfri odling

Uppsala kommun vill att odling på kommunens mark ska ske på ett miljövänligt sätt. Detta innebär att odla på ett sätt som gynnar miljön, och att inte gräva ner saker i jorden som inte kan förmultna såsom plast, glas och gummi. Gödsling sker med fördel med gräsklipp, grön gödsling och naturgödsel. Ogräset kan bekämpas med täckning av till exempel tidningspapper eller gräsklipp.

Växtskyddsmedel med behörighetsklass 1, 2 eller 3 får inte användas. För bekämpning av skadegörare är det tillåtet att använda sig av andra metoder såsom växtföljd, att välja motståndskraftiga sorter och främja andra djur och insekter som håller skadegörarna under kontroll.

Odlingsändamål

Odlingsändamål koloniträdgård

Koloniträdgården får endast användas för odlingsändamål. De får inte användas som upplagsplats, kommersiell verksamhet eller liknande.

Odlingsändamål odlingslott

Eftersom marken upplåts med odlingssyfte så ska största delen av odlingslottens totala areal vara avsedd för odling.

Ordningsregler

Föreningarna äger rätt att införa egna ordningsregler så länge de inte strider mot dessa regler och villkor eller arrendeavtalet.

Pool

Det är förbjudet att anlägga nedgrävda pooler. Observera att pooler enligt ordningslagen samt boverkets byggregler ska förses med skydd för att förhindra olyckor.

Skadedjur

Föreningen ska anlita kommunens viltvårdare vid behov av avskjutning/sanering av skadedjur.

Skötsel och underhåll av allmänna ytor och outhyrda lotter

Skötsel och underhåll odlingslott

Föreningen ansvarar för och bekostar all skötsel, underhåll och investering inom det arrenderade området inklusive eventuell häck eller staket i arrendeställets gränser.

Föreningen är skyldig att se till att det upplåtna området hålls rent och snyggt. Växter, staket och andra anläggningar som finns på en odlingslott får inte vanvårdas utan ska alltid hållas i välvårdat skick.

Skötsel och underhåll koloniträdgård

Föreningen ska åta sig allt utförande och alla kostnader för sedvanlig skötsel, drift och underhåll som krävs för verksamheten. Föreningen ska hålla området prydligt och välskött. Föreningen ska även ombesörja och bekosta drift och underhåll av de vattenledningar, vägar och övriga gemensamhetsanläggningar som koloniträdgårdsverksamheten behöver inom området.

Skötsel och underhåll vid stadsodling

Föreningen är skyldig att se till att det upplåtta området hålls rent och snyggt. Om vandalisering eller annan typ av förstörelse av odlingsområdet sker så är det föreningens ansvar att städa upp och återställa det.

Tillträde till koloniträdgårdsområde

Området ska hållas tillgängligt och öppet för allmänheten – som minst under perioden 1 maj till 30 september, mellan 8.00 – 20.00. Föreningen ska sätta upp en skylt vid huvudentrén, där det tydligt framgår att allmänheten är välkommen samt öppettider enligt ovan.

Träd och buskar

Avverkning av träd och buskar inom området, på gemensamma ytor, ska ske i samråd med kommunen och bekostas av föreningen.

I de fall föreningen har önskemål om vegetation som står utanför området och på kommunens mark så ska styrelsen lämna in en så kallad trädblankett som finns på uppsala.se

Toaletter

Att installera/bygga en toalett eller bajamaja i anslutning till området är föreningarnas ansvar men det är valfritt för föreningarna att göra det. Innan en toalett byggs eller sätts ut i området så ska det godkännas av kommunen som markägare och sen måste erforderliga tillstånd sökas. Tänk på att nybyggnation kräver bygglov.

På den enskilda koloniträdgården är det tillåtet att ha mulltoalett eller förbränningstoalett efter godkännande av styrelsen. Kontakta miljöförvaltningen på Uppsala kommun för att undersöka vilka tillstånd som krävs.

Trafik

På gång- och cykelbanor får inga andra än gående och fordonen cykel och moped klass II färdas utan utfärdad dispens. Det är inte heller tillåtet att köra med motorfordon i terräng. Till terräng räknas allt som inte är väg, exempelvis gräsytor, parker och skogsmark.

Parkering

Parkering av fordon får endast ske på anvisade platser. Parkering i terräng är inte tillåtet.

Vattenledningar och mätarbrunn

Koloniträdgård

Föreningen är skyldig att sköta om och bekosta drift och underhåll på samtliga vattenledningar och mätarbrunnar inom och utom området som är direkt kopplade till odlingsverksamheten.

Det är inte tillåtet för enskilda kolonilotter att ansluta till dricksvattennätet eller borrhållsbrunnar.

Föreningen är skyldig att underhålla såväl täckdikning som öppna diken och brunnar samt mätarbrunnar inom och utmed arrendestället.

Föreningen betalar alla kostnader för utförande av täckdikning eller annan förbättring som Uppsala kommun beviljat. Föreningen har inte rätt till ersättning för det.

Odlingslottsområde

Föreningen förbinder sig att sköta om och bekosta drift och underhåll på samtliga vattenledningar och mätarbrunnar inom och utom området som är direkt kopplade till odlingsverksamheten.

Större åtgärder rörande vattenledningar och brunnar bekostas av kommunen. Kommunen bekostar endast åtgärder som kännetecknas av en investeringsåtgärd, så som större reparationer eller byte av uttjänata anläggningar. Kännetecknade av investeringsåtgärd i detta sammanhang är att kommunen ansvarar för kostnader som det inte är ekonomiskt försvarbart för en ideell förening att bära.

Förutsättningar för att kommunen ska bekosta åtgärder kopplat till vattenledningar och brunnar bedöms i det enskilda fallet i samråd mellan kommunen och representant från berörd förening.

Föreningen är skyldig att underhålla såväl täckdikning som öppna diken och brunnar samt mätarbrunnar inom och utmed arrendestället.

Föreningen betalar alla kostnader för utförande av täckdikning eller annan förbättring som Uppsala kommun beviljat. Föreningen har inte rätt till ersättning för det.

Vattenförbrukning

Koloniträdgård

Föreningen får endast tillhandahålla vatten till lotter under perioden 1 april – 31 oktober. Under perioden 1 november – 31 mars ansvarar föreningen för att vattenledningarna till lotter är avstängda. Föreningen får besluta om senare påsläpp och tidigare avstängning av sommarvattnet. Föreningen ansvarar själva för att sätta igång vattnet på våren och stänga av det på hösten.

Föreningen ska betala grundavgift för vattenabonnemanget samt för förbrukat vatten i enighet med gällande regler samt gällande VA-taxa.

Odlingslott

Föreningen får endast tillhandahålla vatten till lotter under perioden 1 april – 31 oktober. Under perioden 1 november – 31 mars ansvarar föreningen för att vattenledningarna till lotter är avstängda. Föreningen får besluta om senare påsläpp och tidigare avstängning av sommarvattnet. Föreningen ansvarar själva för att sätta igång vattnet på våren och stänga av det på hösten.

Föreningen ska betala grundavgift för vattenabonnemanget samt för förbrukat vatten i enighet med gällande regler samt gällande VA-taxa.

Stadsodling

Föreningen ansvarar för att ordna och bekosta lämplig bevattningsmöjlighet för stadsodlingen.